

HOTĂRÂREA nr.4 **din 22 septembrie 2019**

referitoare la contestația privind respingerea înregistrării candidaturii domnului Viorel Cataramă la alegerile pentru Președintele României din anul 2019

Publicată în Monitorul Oficial nr.774 din 24.09.2019

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Marieta Safta	— prim-magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Sorin Chiriazii.

1. Pe rol se află soluționarea contestației formulate de domnul Viorel Cataramă împotriva Deciziei Biroului Electoral Central nr.10/D din 20 septembrie 2019 privind respingerea înregistrării candidaturii și a semnului său electoral la alegerile pentru Președintele României din anul 2019.

2. Contestația a fost înregistrată la Curtea Constituțională la data de 21 septembrie 2019 și formează obiectul Dosarului nr.2448 F/2019, la care au fost atașate propunerea de candidatură, împreună cu Decizia nr.10/D din 20 septembrie 2019, transmise de Biroul Electoral Central cu Adresa nr.114/C/BEC/P/2019 din 21 septembrie 2019, înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.7205 din 21 septembrie 2019.

3. În temeiul dispozițiilor art.52 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale și ale art.68 alin.(1) din Legea nr.370/2004 pentru alegerea Președintelui României, contestațiile se soluționează fără înștiințarea părților, cu participarea reprezentantului Ministerului Public, pe baza sesizării și a celorlalte documente aflate la dosar.

4. În motivarea contestației, domnul Viorel Cataramă precizează că aceasta "poartă exclusiv cu privire la invalidarea candidaturii, motivată de constatarea realizată de Biroul Electoral Central, cu sprijinul aparatului tehnic auxiliar, în urma căreia s-a reținut că 94.170 de semnături, din totalul de 230.341, prezentate ca aparținând unor persoane diferite, prezintă elemente de similitudine, care înlătură prezumția simplă de validitate a acestora." Se consideră că o soluție fundamentată pe o atare apreciere încalcă în mod flagrant atât dispozițiile exprese ale art.327 și art.329 din Codul de procedură civilă, cât și pe cele ale art.37 din Constituția României.

5. Se arată în acest sens că, așa cum rezultă din considerentele deciziei atacate, cu ocazia verificărilor efectuate nu s-au constatat neregularități de ordin obiectiv care, mai presus de orice dubiu, să ateste inexactitatea datelor înscrise în listele de semnături. Se reține doar existența unor pretinse similitudini ale unor semnături de susținere, ceea ce, în opinia contestatorului, "răstoarnă în mod nelegal sarcina probei" și "încalcă flagrant și dispozițiile legii procesuale civile privitoare la prezumția judiciară." Astfel, semnăturile depuse "se bucură în mod neîndoielnic de prezumția absolută de validitate, care nu putea fi înlăturată printr-o apreciere exclusiv subiectivă - al cărui unic temei îl constituie factorul uman - ci doar printr-un mijloc tehnic omologat". Se mai arată că "prezumția simplă pe care-și fundamentează soluția Biroul Electoral Central nu este altceva decât prezumția judiciară acceptată de legiuitor ca mijloc de probă doar în condițiile strict și limitativ prevăzute de art.329 teza a doua din Codul de procedură civilă, respectiv

«ele, însele, pot fi primite numai în cazurile în care legea admite dovada cu martori», ceea ce în speță este cu desăvârșire exclus.” Totodată, în opinia contestatorului, ”aprecierea cu privire la lipsa de validitate a semnăturilor nesocotește și particularitățile activității de strângere a acestora. Astfel, spațiul alocat pe lista de susținători, precum și împrejurarea că semnăturile sunt colectate cu precădere în stradă, explică simplitatea acestora și, pe cale de consecință, justifică existența unei similitudini firești, rigoarea aplicată în acest caz fiind total diferită de cea a analizei unei semnături elaborate, date în mod uzual, pe orice alt document dat de cei în cauză”. În final, se arată că ”seria de nereguli care au marcat activitatea Biroului Electoral Central” în ceea ce privește candidatura sa ”a inclus și mențiunea că aceasta s-a afișat pe site-ul www.bec.ro în ziua de 20 septembrie 2019, ora 19.30 când, în realitate, a apărut pe site-ul instituției abia (...) la 21 septembrie 2019, ora 10.30”. Pentru aceste motive, se solicită Curții să admită contestația astfel cum a fost formulată, să anuleze decizia atacată și să dispună înregistrarea candidaturii domnului Viorel Cataramă, propusă de Dreapta Liberală la alegerile pentru Președintele României din anul 2019 și, în același timp, a semnelui electoral.

6. Reprezentantul Ministerului Public, punând concluzii, în temeiul art.68 alin.(1) din Legea nr.370/2004, solicită respingerea contestației ca nefondată, arătând că nu există o prezumție absolută de validitate în sensul susținerilor autorului acesteia și, de asemenea, nu există o limitare a mijloacelor de probă pe care Biroul Electoral Central le poate utiliza.

CURTEA,

examinând contestația în raport cu prevederile Constituției, ale Legii nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale și ale Legii nr.370/2004 pentru alegerea Președintelui României, văzând concluziile reprezentantului Ministerului Public, precum și documentele aflate la dosar, reține următoarele:

7. Potrivit dispozițiilor art.146 lit. f) din Constituție, ale art.37 și 38 din Legea nr.47/1992, precum și celor ale art.31 alin.(1) și (2) din Legea nr.370/2004, Curtea Constituțională este competentă să soluționeze contestația formulată de domnul Viorel Cataramă împotriva Deciziei Biroului Electoral Central nr.10/D din 20 septembrie 2019 privind respingerea înregistrării candidaturii și a semnelui său electoral la alegerile pentru Președintele României din anul 2019.

8. Examinând contestația formulată, Curtea constată că, prin Decizia nr.10/D din 20 septembrie 2019, Biroul Electoral Central a respins înregistrarea candidaturii, precum și a semnelui electoral ale candidatului Viorel Cataramă la alegerile pentru Președintele României din anul 2019, reținând că nu este îndeplinită condiția legală prevăzută de art.4 alin.(2) și art.27 alin.(2) lit.c) din Legea nr.370/2004, republicată, referitoare la depunerea și înregistrarea candidaturii. Potrivit deciziei menționate, numărul de semnături ale susținătorilor candidaturii neafectate de vicii de fond și de formă este mai mic decât numărul de 200.000, prevăzut de Legea nr.370/2004, pentru o susținere valabilă a candidaturii. În motivarea acestei decizii, Biroul Electoral Central a reținut că, ”în urma verificării listelor de susținători, efectuată de Biroul Electoral Central, cu sprijinul aparatului tehnic auxiliar al acestuia, s-a constatat că 94.170 de semnături, din totalul de 230.341, prezentate ca aparținând unor persoane diferite, prezintă elemente de similitudine evidente, care înlătură prezumția de validitate a acestora”, sens în care se detaliază în cuprinsul deciziei, prin consemnarea paginilor ”afectate de elemente de similitudine între semnături aparținând unor persoane diferite.”

9. Analizând textele de lege invocate ca temei al deciziei de respingere a înregistrării candidaturii, Curtea constată că, potrivit art.4 alin.(2) din Legea nr.370/2004, ”Candidaturile propuse de partidele și de alianțele politice, precum și candidaturile independente pot fi depuse numai dacă sunt susținute de cel puțin 200.000 de alegători. Un alegător poate susține mai mulți candidați.”. Potrivit art.27 alin.(2) lit.c) din aceeași lege, ”Propunerile se fac în scris și vor fi primite numai dacă:(...) c) sunt însoțite de declarația de acceptare a candidaturii, scrisă, semnată și datată de candidat, de declarația de avere, declarația de interese, de o declarație pe propria răspundere a candidatului în sensul că a avut sau nu calitatea de lucrător al Securității sau de colaborator al acesteia, precum și de lista susținătorilor, al căror număr nu poate fi mai mic de 200.000 de alegători.”

10. Referitor la modul de întocmire și conținutul listei de susținători, art.27 alin.(3) din Legea nr.370/2004 stabilește că *"Lista susținătorilor este un act public, sub sancțiunea prevăzută de art. 292 [n.a. în prezent art.326] din Codul penal. Lista sau listele susținătorilor trebuie să cuprindă **data alegerilor, prenumele și numele candidatului, precum și prenumele și numele, data nașterii, adresa, denumirea, seria și numărul actului de identitate și semnătura alegătorilor** care susțin candidatura. În finalul listei persoana care a întocmit-o este obligată să facă o declarație pe propria răspundere prin care să ateste veridicitatea semnăturilor susținătorilor. Modelul listei susținătorilor și al declarației pe propria răspundere sunt prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezenta lege."* Potrivit anexei menționate în textul de lege citat, lista de susținători cuprinde următoarele rubrici: **prenume, nume, data nașterii, adresa, act de identitate (denumire, serie, număr) și semnătura**. Cât privește semnătura, legea menționează că *"lista este act public și se află sub incidența art. 292 [n.a. în prezent art.326] din Codul penal"*. În anexă se stabilește și modelul declarației pe propria răspundere care atestă că *"toate datele și semnăturile cuprinse în (...) listă (...) corespund realității"*.

11. Față de dispozițiile legale citate, Curtea constată că modul de întocmire a listelor de susținători, care constituie un act public, este clar reglementat de legiuitor, iar elementele pe care acestea trebuie să le cuprindă permit verificarea și stabilirea identității alegătorilor care susțin candidatura. Cât privește semnătura, ca element obligatoriu al listelor de susținători, legiuitorul a stabilit în mod expres că se află sub incidența normelor din Codul penal care reglementează infracțiunea de fals în declarații. În acest sens, persoana care a întocmit lista trebuie să declare pe propria răspundere că datele cuprinse în lista de susținători corespund realității, atestând astfel veridicitatea semnăturilor susținătorilor, sub sancțiunea prevăzută de art.326 din Codul penal potrivit căruia *"Declararea necorespunzătoare a adevărului, făcută unei persoane dintre cele prevăzute în art. 175 sau unei unități în care aceasta își desfășoară activitatea în vederea producerii unei consecințe juridice, pentru sine sau pentru altul, atunci când, potrivit legii ori împrejurărilor, declarația făcută servește la producerea acelei consecințe, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă."* Ca urmare, aprecierea eventualelor "vicii de fond și de formă" ale listelor de susținători, în sensul reținut în decizia Biroului Electoral Central contestată, trebuie realizată cu stricta respectare a cadrului legal de referință citat, respectiv prin verificarea listelor sub aspectul existenței tuturor elementelor prevăzute de lege.

12. În cauză însă, potrivit motivării Deciziei nr. 10/D din 20 septembrie 2019, un număr de 94.170 de semnături, din totalul de 230.341 prezentate de candidatul Viorel Cataramă, au fost înlăturate de Biroul Electoral Central pentru că ar prezenta "elemente de similitudine evidente". Potrivit aceleiași decizii, constatarea care a determinat această măsură, cu consecința neînregistrării candidaturii domnului Viorel Cataramă, se fundamentează exclusiv pe verificarea "efectuată de Biroul Electoral Central, cu sprijinul aparatului tehnic auxiliar al acestuia". Potrivit art.16 alin.(7) din Legea nr.370/2004, aparatul tehnic de lucru al Biroului Electoral Central este compus din *"personal de specialitate din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, al Autorității Electorale Permanente și al Institutului Național de Statistică."* Din cuprinsul deciziei nu rezultă dispunerea niciunei alte măsuri sau efectuarea altor verificări de către Biroul Electoral Central ori de către alte autorități în legătură cu datele consemnate în listele de susținători, de natură a susține invalidarea semnăturilor respective și a fundamenta respingerea înregistrării candidaturii pe elemente obiective. Pretinsele similitudini între semnături, chiar dacă ar avea un caracter "evident", așa cum se consemnează în motivarea deciziei, nu înlătură obligația de verificare a celorlalte date consemnate în listele de susținători, stabilite de legiuitor pentru certitudine cu privire la identitatea persoanelor care figurează pe aceste liste. Ținând seama de termenele scurte aplicabile în procedura electorală, această verificare se putea face eventual prin sondaj, într-o primă etapă, pentru a fundamenta luarea, în continuare, a altor măsuri legale.

13. Curtea mai constată că, din motivarea deciziei Biroului Electoral Central, nu rezultă că s-ar fi formulat vreo sesizare penală în legătură cu suspiciunea care a determinat înlăturarea unui număr semnificativ de semnături, cu consecința respingerii candidaturii. Or, câtă vreme legiuitorul a stabilit cerința semnăturii ca element al listelor de susținători sub incidența dispozițiilor din Codul penal pentru infracțiunea

de fals în declarații, răsturnarea prezumției de veridicitate a acestor semnături se poate face numai prin constatarea falsului, în condițiile prevăzute de lege.

14. În concluzie, Curtea reține că, potrivit motivării deciziei Biroului Electoral Central contestate, înlăturarea susținătorilor candidaturii domnului Viorel Cataramă și, în consecință, neînregistrarea candidaturii acestuia s-au făcut doar pe baza unei simple aprecieri a aspectului unor semnături, care poate fi de natură a crea o suspiciune, dar nu poate proba, în absența altor verificări și elemente obiective, lipsa veridicității semnăturilor. Constatând, pentru aceste motive, nelegalitatea Deciziei Biroului Electoral Central nr.10/D din 20 septembrie 2019, Curtea urmează să admită contestația astfel cum a fost formulată.

15. Pentru motivele arătate, în temeiul art.146 lit.f) din Constituție, al art.11 alin.(1) lit.B. a), al art.37 și 38 din Legea nr.47/1992, precum și al art.31 alin.(1) și (2) din Legea nr. 370/2004, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

HOTĂRĂȘTE:

Admite contestația formulată împotriva Deciziei Biroului Electoral Central nr.10/D din 20 septembrie 2019 și, în consecință, dispune înregistrarea de către Biroul Electoral Central a candidaturii și a semnelui electoral ale domnului Viorel Cataramă la alegerile pentru Președintele României din anul 2019.

Hotărârea este definitivă, se comunică Biroului Electoral Central și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 22 septembrie 2019.